РОЗВИТОК НАВИЧОК КОНСТРУЮВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕХНІКИ ОРІГАМІ

Ілона Мичак, *здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
Оксана Сорочинська, *канд. педагогічних наук, доцент*
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Постановка проблеми. Українська система дошкільної освіти орієнтована на створення ефективних умов для поступового, повноцінного, всебічного та цілісного розвитку особистості кожної дитини. Освітні заклади зосереджені на тому, щоб допомогти дітям розвинути належний рівень життєвих навичок, що, в свою чергу, забезпечує їм рівні можливості для продовження освіти в новій українській школі. Атмосфера, яку створюють дорослі на етапі дошкільного дитинства, впливає на майбутню академічну успішність дитини. Тому важливо забезпечити дітей освітніми засобами, які дозволять їм набути досвіду вирішення життєвих проблем у дошкільні роки.

Сучасні діти активні, розумні, кмітливі та рухливі. Вони допитливі, пізнають навколишній світ, адекватно реагують на різні ситуації, задовольняють свої потреби, приймають свідомі рішення, розв'язують власні проблеми та вчаться знаходити виходи з реальних ситуацій. Коротше кажучи, у них розвивається відповідний рівень мисленнєвих процесів, здатність міркувати, обґрунтовувати думки, діяти належним чином, виявляти інтерес до вивчення свого оточення, розуміти те, що їм говорять, приймати власні рішення, користуватися поняттями та узагальненнями. Якщо дитина знає, розуміє, вміє, дотримується, застосовує, демонструє ставлення та оцінює, її можна вважати компетентною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні різні аспекти розвитку творчого змісту дітей розглядаються в працях вітчизняних і зарубіжних науковців та педагогів-практиків, а також у питаннях формування творчого мислення дітей дошкільного віку в працях вітчизняних і зарубіжних науковців та педагогів-практиків.

Так, І.М. Біла [2, с. 160] досліджувала конструктивну мисленнєву діяльність вихователів дошкільних навчальних закладів за допомогою стратегічних тенденцій, які полягають у тенденції до концентрації на однотипних мисленнєвих процесах (аналогія, комбінування, поширення), у такій послідовності: до конструювання завдань Ознайомлення, з'ясування сенсу, визначення орієнтирів, усвідомлення проблеми, висування гіпотез щодо її вирішення та перевірка на практиці.

Л.О. Парамонова, розробивши педагогічну систему реалізації нової стратегії в різних видах конструювання, пропонує конкретні рекомендації щодо використання традиційних і нових матеріалів, які тільки починають входити в освітню практику дошкільних організацій. На думку вченої, дитяче конструювання має творчий характер, відповідає інтересам і потребам дитини-дошкільника.

На думку О.М. Давидчук, конструювання орігамі допомагає розвивати такі цінні риси особистості, як самостійність, ініціативність, працьовитість, акуратність, вміння працювати в команді. У процесі складання оригамі у дошкільнят також формується естетичне ставлення до того, що вони роблять і бачать, розвивається художній смак.

Мета статті: розвиток навичок конструювання у дітей старшого дошкільного віку засобами техніки орігамі.

Виклад основного матеріалу. Слово "конструювати" походить від латинського "construere", що означає створювати модель, конструювати, розташовувати і пов'язувати різні окремі об'єкти, частини та елементи. [4, с. 37]. Конструювання – особлива форма дитячої діяльності, інтерес до якої, на думку вчених, спричинений властивим саме дошкільнику бажанням практично діяти з предметами, отримувати певний результат від свого задуму, відчути себе здатним зробити щось таке, що можна використати і що здатне викликати схвалення оточуючих [8, с.153]

У художньому конструюванні з орігамі діти, створюючи образи, не тільки (і не стільки) відображають їхню структуру, скільки виражають своє ставлення до них, передають їхній характер, користуючись кольором, фактурою, формою: «веселий клоун», «прекрасний принц» тощо.

Орігамі - це продуктивна діяльність, яка відповідає інтересам і потребам дітей дошкільного віку. Конструкції та вироби, які діти виготовляють, приносять їм велике задоволення, в основному в грі, в якості подарунків і прикрас для своїх кімнат і спільнот [4, с. 42].

Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в конструюванні засобами орігамі відбувається на основі усвідомлення дітьми того, що необхідно спершу побачити майбутній образ, а потім щось у ньому доповнити, добудувати (або, навпаки, щось прибрати) для повноти передавання образу чи цілого сюжету. У такій методиці дітей навчають способів «опредмечування» і «включення» та прийомів «добудовування», «прибрати зайве», «зміни просторового положення», «комбінування» тощо. Це «спочатку відбувається в безпосередньо освітній та спільній діяльності дітей і дорослого, а потім у самостійно організованій діяльності, де вихователь виконує роль консультанта, помічника [6, с.59].

Хтось вже не раз чув слово "орігамі", хтось сам займається цим чудовим мистецтвом, а для деяких це слово звучить вперше. Але орігамі варто того, щоб про нього говорили. Це унікальне заняття для всіх і кожного, для старших дошкільників. Кожна дитина знайде в орігамі те, що йому близько, цікаво [4, с. 51].

Єдиний матеріал, який працює в орігамі - це папір. Папір - доступний і дешевий матеріал для творчості [2, с. 19]. Діти знайомляться з папером швидше, ніж з будь-яким іншим матеріалом. Він легко піддається будь-яким змінам. А застосування для складання паперу будь-якої якості, дозволяє займатися орігамі всім, не залежно від соціального стану, віку, освіти [6, с. 68].

Орігамі - ідеальна розвиваюча гра для розвитку уяви, винахідливості, логічного і просторового мислення та фантазії й інтелект, а також конструктивні здібності. Відповідно складаючи паперові фігурки діти:

- удосконалюють координацію тонких рухів пальців, що допомагає швидше навчитися писати, виробляти і зберігати гарний почерк;
- знадобляться отримані навички на уроках малювання та праці, при грі на музичних інструментах;
- вчаться бути терплячими і уважними: щоб фігурка вийшла, потрібно, не відволікаючись слідувати інструкції.

Орігамі – світ геометричних фігур: трикутників, квадратів, багатокутників, призм. Орігамі знайомить дітей з основними геометричними поняттями (кути,

ребра тощо) та збагачує їхній словниковий запас спеціальними термінами. Діти вчаться легко переміщатися в просторі та на папері, вміють ділити ціле на частини, що є необхідним для дітей дошкільного віку. Крім того, діти дізнаються багато нового, пов'язаного з геометрією та математикою. [2, с. 19].

Ділячи їх на частини і вивчаючи співвідношення пропорцій, дитина в захоплюючій формі засвоює складні знання;

•тренують пам'ять, запам'ятовуючи як скласти ту чи іншу фігуру, тобто десятки і сотні схем; розвивають впевненість у своїх силах, і здібностях; допомагають розвитку креслярських навичок; розширюють комунікативні здібності; дозволяють відчути особисту причетність до нового інтернаціонального явищу культури; розвивають здібності до конструктивної творчості та геометричного мислення [6, с. 20].

Дошкільнят поступово можна привчати до складання за кресленнями, та при цьому обов'язково треба враховувати готовність кожної дитини до такої діяльності і починати з освоєння найпростіших позначень. Дуже важливий індивідуальний підхід, і якщо дитина ще не готова до занять, то на деякий час їх слід відкласти.

У мистецтві орігамі, творчість вимагає практичної підготовленості. У даному випадку, це володіння «базовими», найнеобхіднішими формами: «трикутник», «двері», «повітряний змій», «риба». Потрібно повторюваність у навчанні, щоб дитина без праці змогла відтворити базові фігури, які можуть

Орігамі має дуже широкий спектр рівнів складності. Від літачків, які діти можуть навчитися складати між собою без допомоги дорослих, до фігурок, які під силу лише небагатьом майстрам. Ми вважаємо, що особливу увагу слід приділяти навчанню дітей проектуванню та конструюванню конструкцій, які дозволяють замінювати одні деталі іншими. Під час конструювання діти орієнтуються на площині і починають замислюватися над об'ємними характеристиками своєї майбутньої споруди. На основі аналізу та інтеграції просторових зв'язків і розташування елементів стають очевидними способи будівництва і надаються можливості для дослідження і творчої діяльності [4, с. 31].

Висновки. Основу формування творчого конструювання засобами орігамі становлять три взаємопов’язані компоненти: самостійне дитяче експериментування з новим матеріалом; розвиток образного мислення й уяви; формування узагальнених способів діяльності.

Список використаних джерел

1. Біла І. М. (2013). Вивчення конструкторської творчості дошкільників. Проблеми емпіричних досліджень в психології: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 5-6 грудня 2013 р.) (Вип. 2, С. 160-165). Київ: ОВС.
2. Біла І.М. (2011). Феномен дитячої творчості. Дошкільне виховання, 1, С.7–11.
3. Борин Г.В. (2021). Педагогічні умови організації художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. Молодь і ринок, 9(125), С. 37–42.
4. Гальченко В.М. (2004). Теоретичні аспекти формування творчих здібностей дошкільників. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, VI(3), С. 90–97.

5. Грузинська І.М. (2018). Структура творчої уяви дітей старшого дошкільного віку. Вісник Дніпропетровського університету. Журнал психологічних наук, 24(7), С. 59–67.
6. Листопад І.А. (2020). Творчі завдання як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота», 23, С. 74–81.
7. Сігеті Н.В., Микуліна А.К. (2022). Розвиток творчості у дошкільників у процесі конструктивної діяльності. Наука майбутнього, 1(9), С. 153–158.